

PWYLLGOR CRAFFU DYSGU A DIWYLLIANT

Cofnodion cyfarfod o Bell a gynhaliwyd ar 6 Ionawr, 2025.

Mae'r Agenda ar [gael yma](#).

Mae recordiad y cyfarfod ar [gael yma](#).

Yn Bresennol: Y Cynghorydd R.R. Thomas (Cadeirydd); Y Cynghorydd H.M. Payne (Is-gadeirydd); Cynghorwyr A. Asbrey, S. Campbell, W. Gilligan, E.J. Goodjohn, E. Goodjohn, S.J. Haines, W.A. Hennessy, N.P. Hodges, J. Lynch-Wilson a N.B. Marshallsea.

Aelodau Cyfetholedig: Dr. M. Price (Yr Eglwys Babyddol), G. Van der Burgt (Rhiant-lywodraethwr – Sector Uwchradd) a G. Scott (Addysg Gymraeg).

Hefyd yn bresennol: Cynghorwyr R.M. Birch (Aelod Cabinet dros Addysg, y Celfyddydau a'r Gymraeg), C.P. Franks, G. John (Aelod Cabinet dros Hamdden, Chwaraeon a Lles), Dr. I.J. Johnson ac E Williams (Aelod Cabinet dros Gofal Cymdeithasol ac Iechyd).

CYHOEDDIAD –

Cyn cychwyn busnes y Pwyllgor, darllenodd y Cadeirydd y datganiad a ganlyn: "A gaf i atgoffa pawb sy'n bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio trwy'r rhyngwyd ac mae'r recordiad hwn wedi'i archifo i'w weld yn y dyfodol".

YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB –

Derbyniwyd y rhain oddi wrth y M. Werrett (Yr Eglwys yng Nghymru), L. Barrowclough (Rhiant-lywodraethwr – Sector Cynradd), E. Woodfield ac I. Da Silva (Cyngor Ieuenctid y Fro).

COFNODION –

ARGYMHELLWYD – Cymeradwyo cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 9 Rhagfyr, 2024 fel cofnod cywir, yn amodol ar fod y Cynghorydd E.J. Gwnaeth Goodjohn sylw ynghylch y gwerth da a'r gwaith a ddarperir gan Wasanaeth Ieuenctid y Cyngor a chyfeiriodd hefyd at y gwaith da a wnaed drwy'r gweithgaredd POD.

DATGANIADAU BUDDIANT –

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau buddiant.

CYFLWYNIAD: CONSORTIWM CANOLBARTH Y DE – DIWEDDARIAD
CWRICWLWM I GYMRU – TYMOR YR HYDREF 2024 –

Rhodddwyd y cyflwyniad ar asesu ac adborth ar gyfer Blynyddoedd 7 i 9 gan Brif Bartner Gwella Consortiwm Canolbarth y De: cwricwlwm, addysgu ac asesu, ac roedd yn cynnwys Dirprwy Bennaeth Ysgol Gymraeg Bro Morgannwg.

Dywedodd y Cynghorydd Marshallsea fod rhai plant yn wynebu heriau gyda'u dysgu er gwaethaf ymdrechu'n galed a chael presenoldeb uchel, a gofynnodd sut y cafodd rhieni eu helpu i ddeall yr anawsterau. Ymatebodd y Dirprwy Bennaeth gan ddweud bod yno disgyblion a gafodd raddau is yn anffodus er gwaethaf ceisio mor galed ag eraill, felly roedd yn bwysig dal hynny. Gwnaed hyn yn yr ysgol drwy ddefnyddio system fandiio, felly y nod fyddai gweithio gyda'r bandiau hynny'n ofalus i sicrhau bod materion yn cael eu hadlewyrchu o fewn y cynnydd disgwylidig. Byddai naratif ychwanegol hefyd o fewn adroddiadau ysgrifenedig.

Mewn ymateb i ymholiad gan y Cynghorydd Asbrey ynghylch sut y byddai'r broses asesu'n cael ei hymgorffori gyda staff a phlant fel eu bod yn deall, dywedodd y Dirprwy Bennaeth fod treial cychwynnol y llynedd a arweiniodd at ychydig o newidiadau, a hyd yn hyn, roedd yn ymddangos bod y rhan fwyaf o blant yn ei deall. Byddai'r asesu'n cael ei esbonio i bob disgybl newydd ym mlwyddyn 7, a byddai unrhyw aelod newydd o staff yn derbyn hyfforddiant. Adborth gan staff oedd eu bod yn falch o'r asesu newydd gan ei fod yn gliriach.

Holodd y Cynghorydd Payne anawsterau gyda llythrennedd ar gyfer Blwyddyn 7 a gofynnodd a oedd hynny o ganlyniad i Covid. Mewn ymateb dywedodd y Dirprwy Bennaeth fod safon llythrennedd ar gyfer y Flwyddyn 7 bresennol yn ymddangos ychydig yn is na'r blynyddoedd blaenorol. Felly, bu addasiad i'r ffordd y trefnwyd dosbarthiadau i ganolbwyntio'n fwy ar lythrennedd. Yn ogystal, roedd cwricwlwm arbennig a byddai gwaith gyda'r ysgolion cynradd ar sail clwstwr i geisio mynd i'r afael â rhai o'r materion. O ran y cwricwlwm arbennig, eglurodd y Dirprwy Bennaeth fod yn rhaid i'r ysgol gynllunio ar gyfer gwahanol lefelau gallu a gwahanol gyflymderau a dilyniant ynddo, ond canfuwyd bod angen addasu'r cynllun ar gyfer y llynedd ar gyfer y disgyblion a ddaeth i mewn eleni. Roedd yr ysgol yn gweithio gyda'r Adran Cymorth Dysgu i ddangos sut y gellid addasu adnoddau i sicrhau bod y cwricwlwm yn gynhwysol i bob disgybl. Ychwanegodd y Prif Bartner Gwella y byddai adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Craffu yn ddiweddarach yn y flwyddyn ynglŷn â sut roedd ysgolion yn ceisio ymateb i'r heriau mewn perthynas â llythrennedd, sy'n flaenoriaeth i Lywodraeth Cymru.

Dywedodd yr Aelod Cabinet, y Cynghorydd Birch gyda chaniatâd i siarad, mai'r hyn oedd o ddi-ddordeb oedd y defnydd o arholiadau ac asesiadau, a allai mewn rhai ffyrdd roi rhai disgyblion oedd yn well ganddynt asesu parhaus drwy gydol y flwyddyn o dan anfantais. Gofynnodd y Cynghorydd Birch am y ddarpariaeth ar gyfer y ddau fath o ddysgu. Dywedodd y Dirprwy Bennaeth fod disgrifwyr dysgu yn ffactor pwysig. Asesu ffurfiannol oedd y swm helaeth o asesu felly byddai hynny'n dal gwahanol fathau o ddysgu drwy gydol y flwyddyn.

Gan nad oedd unrhyw ymholiadau na sylwadau pellach, diolchodd y Cadeirydd i'r siaradwyr gwadd am eu mewnbwn a'u cyfraniadau gwerthfawr.

Wedi hynny, yr oedd

ARGYMHELLWYD – Y dylid nodi'r cyflwyniad a diolch i'r swyddogion a'r gwesteion a wahoddwyd am eu hadroddiad diweddar.

Rheswm dros yr argymhelliad

Gan ystyried cynnwys y cyflwyniad a thrafodaethau yn y cyfarfod.

ADOLYGIAD BLYNYDDOL O LEOLIADAU GWASANAETHAU PLANT A PHOBL IFANC (CYF) –

Cyflwynwyd y cyfeiriad o gyfarfod y Pwyllgor Craffu Byw'n Iach a Gofal Cymdeithasol a gynhaliwyd ar 3 Rhagfyr 2024 fel y'i cynhwyswyd yn yr agenda gan Reolwr Gweithredol Cynllunio Gofal.

Dywedodd y Cynghorydd Payne y byddai'n ddiddorol i'r Pwyllgor dderbyn astudiaeth achos i ddangos taith plentyn sy'n derbyn gofal gan gynnwys dadansoddiad o'r costau. Mewn ymateb dywedodd y Rheolwr Gweithredol y gellid cyflwyno astudiaeth achos yn yr adroddiad diweddar nesaf ac y gallai rhai o'r achosion cymhleth gostio rhwng £200k a £500k y flwyddyn.

O ran costau posibl yn dilyn agenda Dileu Llywodraeth Cymru, dywedodd y Rheolwr Gweithredol y byddai'r Cyngor yn ysgwyddo rhai costau byrdymor cychwynnol o ran sefydlu darpariaeth breswyl newydd. Roedd cyllid grant ar gael drwy'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol ar gyfer gwariant cyfalaf, ac ar hyn o bryd roedd Llywodraeth Cymru yn ystyried a fyddai ffrwd cyllideb refeniw ar gael ar gyfer y costau rhedeg parhaus.

Wedi hynny, y Pwyllgor

ARGYMHELLWYD –

(1) Nodi cynnwys adroddiad Adolygiad Blynyddol o Leoliadau Gwasanaethau Plant a Phobl Ifanc.

(2) Bod adroddiad Adolygu Lleoliadau Blynyddol pellach yn cael ei dderbyn ym mis Rhagfyr 2025.

Rhesymau dros yr argymhellion

(1) Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.

(2) Sicrhau bod Aelodau'r Pwyllgor Craffu Dysgu a Diwylliant yn cael cyfle i ystyried y materion a nodir yn yr adroddiad eglurhaol a'r adroddiad atodol sy'n ymwneud â'u maes portffolio.

ADRODDIAD CRYNO CANOL BLWYDDYN DIOGELU CORFFORAETHOL – TACHWEDD 2024 (CYF) –

Cyflwynwyd y cyfeiriad o gyfarfod y Cabinet a gynhaliwyd ar 19 Rhagfyr 2024, fel y cynhwyswyd yn yr agenda, gan y Swyddog Diogelu - Anghenion Dysgu Ychwanegol.

Holodd y Cynghorydd W. Hennessy y nifer sy'n derbyn hyfforddiant diogelu ar gyfer llywodraethwyr ysgol, a gofynnodd a oedd unrhyw gynlluniau i wneud y modiwl diogelu yn orfodol. Mewn ymateb, dywedodd y Swyddog Diogelu nad oedd unrhyw gynlluniau i wneud yr hyfforddiant yn orfodol, a drafodwyd yn helaeth gan y Grŵp Diogelu Corfforaethol. Cynlluniwyd i ddarn o waith cydymffurfio gael ei gynnal yn fuan, a chafwyd trafodaethau ynghylch hyfforddiant gan Aelodau a oedd hefyd ar gyrff llywodraethu ysgolion.

Gofynnodd y Cynghorydd H. Payne pam na fyddai llywodraethwr ysgol ymroddedig yn ymgymryd â hyfforddiant diogelu. Gofynnodd hefyd a oedd unrhyw oedi wrth recriwtio oherwydd yr angen i gwblhau hyfforddiant diogelu. Mewn ymateb, dywedodd y Swyddog Diogelu mai dim ond ar sail Dysgu a Sgiliau y gallai ymateb, ac nad oedd unrhyw oedi gan y byddai'r adran yn cwblhau asesiadau risg.

Nodwyd bod holl gynghorwyr Bro Morgannwg wedi cwblhau gwiriadau perthnasol y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (GDG), a nodwyd bod rolau mewn ysgol yn gofyn am gwblhau gwiriad GDG ar wahân, gan na fydd gwiriad yn gyfredol o bosibl.

Cytunodd y Pwyllgor y dylai hyfforddiant diogelu fod yn orfodol i bob llywodraethwr ysgol.

ARGYMHELLWYD –

(1) Nodi cynnwys yr Adroddiad Cryno Canol Blwyddyn ar Ddiogelu Corfforaethol – Tachwedd 2024.

(2) Y dylid hysbysu'r Cabinet o farn y Pwyllgor Craffu Dysgu a Diwylliant y dylai fod yn ofyniad gorfodol i bob Llywodraethwr Ysgol ymgymryd â hyfforddiant diogelu.

Rhesymau dros yr argymhellion

(1) Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.

(2) Hysbysu'r Cabinet o farn y Pwyllgor Craffu y dylai hyfforddiant diogelu fod yn orfodol i bob Llywodraethwr Ysgol.

TRACIO ARGYMHELLION 3YDD CHWARTER 2024/25 AC ATODLEN
DIWEDDARU RHAGLEN GWAITH I'R DYFODOL Y PWYLLGOR 2024/25 (CAC) –

Roedd yr adroddiad yn hysbysu'r Aelodau o'r cynnydd mewn perthynas ag argymhellion hanesyddol y Pwyllgor Craffu a'r Rhaglen Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol wedi'i diweddarau ar gyfer 2024/25:

- Tracio Argymhellion 3ydd Chwarter Hydref i Ragfyr 2024 (Atodiad A);
- Tracio Argymhellion 2il Chwarter Gorffennaf i Medi 2024 (Atodiad B);
- Amserlen Rhaglen Gwaith Cychwynnol wedi'i diweddarau ar gyfer 2023/24 (Atodiad C).

Dywedwyd bod ymweliad ag Ysgol Y Deri wedi'i drefnu ar gyfer dydd Gwener, 24 Ionawr, 2025.

Wedi ystyried yr adroddiad, yr oedd wedi hynny

ARGYMHELLWYD –

(1) Cytuno ar statws y camau gweithredu a restrir yn Atodiadau A a B i'r adroddiad.

(2) Cymeradwyo'r Rhaglen Rhaglen Gwaith Cychwynnol wedi'i diweddarau ar gyfer 2024/25 sydd ynghlwm yn Atodiad C i'r adroddiad a'i lanlwytho i wefan y Cyngor.

Rheswm dros yr argymhellion

(1&2) Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.